

Malo sjećanja na Stivorske tamburaše i pjevače.

„Šandrić“ i njegov bas !

Sjećanja zabilježio , Tonino Osti

Stivorski likovi, kojih se rado sjećamo, oni koji su obogatili vrijeme u kojem su živjeli, postali su ikone našeg sela, naš zaštitni znak koji se spominje i vječno ostaje uspomena da se prenosi na pokoljenja koja dolaze.

Svirači i pjevači Stivora na smotri Društava nacionalnih manjina 1949/50 g.

Na slici su sa lijeva na desno, stoje:

1.Zita Andreata, udana Dalsaso, 1.1. ili Marija Klaser (?) 2.Postaj Anna- udana Miloš, 3. Giacinto (Cinto) Montibeler, 4.Josefina-Pina Klaser udana Montibeler

5.Stefan Klaser sa primom, 6.Rozika Dalsaso (udana Bosnjak u Sarajevu)

7. Boker Fortunato-Nato, 8. Marica Bernardi udana Klaser , a ispred njih :

9. Paolina Boker, 10. Danilo Postaj,gitara11. Anton-Ante Postaj,bas 12. Anton-Toni Boker , gitara 13. Katica Valandro udana Boker, 14. Nando Moreti(sjedi). Ove podatke o osobama na slici dobio sam od Marice Bernardi, koja je bila učesnik ovog skupa i svih detalja se dobro prisjetila. Za nagradu zbog suradnje je dobila od mene ovu sliku, koju sam uručio njenom sinu Karlu.

Ova slika nastala je vjerojatno 1949 ili 1950 godine, povodom okupljanja i veselja naših Stivorana na Smotri Društava nacionalnih manjina Prnjavora 1949 ili 1950 god. Pjevalo se na jezicima nacionalnih manjina, pa su i naši Stivorani pjevali nama poznate pjesme : *Terezina su la porta....*, *Su le montagne fioca la neve...* , *Sul Castel del Mirandell ghera una che cantava... i druge!* Koje i kakvo veselje je bilo , to i nije tako bitno za ovu našu priču. Mi želimo da osvježimo sjećanje na jednu našu Stivorsku legendu, na Šandrićev bas, i njegovog vlasnika Giovania Fusinatto , zvanog „Šandrić“. Tamo gdje je on bio sa svojim drugarima sviračima, moralo je biti veselo i razdragano. Tu se igralo i pjevalo, ne štedeći noge niti grlo. Znoj sa lica se brisao ali se igralo i igralo, pjevalo i pilo sve dok učesnike umor nebi savladao. To se rijetko događalo. Prije ih je zora nalazila još u svirci i pjesmi, kako i dolikuje mladosti u plesu pjesmi i mladanačkom zanosu. Bile su to one čuvene Stivorske igranke, nekad organizirane svake nedelje naveče, a ponekad povodom svadbenog veselja ili koje svetkovine. Svadbe nisu mogle proći bez svirke i pjesme. A uoči takvih događaja selo je iz priča već znalo koji svirači će svirati toj prigodi. Dali će biti „stari sastav“ sa Šandrićem ili podmlađena škvadra-društvo koje je uvijek rado zauzimalo mjesto ponekog odsutnog iz prvog sastava. Na ovoj slici su izgleda samo čuveni primaš Stjepan Klaser i Anton Bocker iz prve ekipe. Ostali su tek stasali za *compagniu*, poletni i nadasve lijepi i uredni, dočekali svoju šansu da uskoče. Uostalom bila je ovo Smotra mladosti pa je i primjereno da mladići i djevojke uzmu učešće u prezentaciji svog sela, našeg Stivora.

Uvijek sam se divio našim suseljanima koji su tako lijepo i uredno bili obučeni , da bi im pozavidio bilo koji građanin grada te naše domovine. Molim vas za vašu pozornost. Pogledajte ovu ljepotu od mladosti. Uočite njihovu odjeću, njihovo ponosno držanje i stas. Pa to su momci i djevojke iz kakvog velegrada, pomislio bi neupućeni posmatrač. U ono doba , početak pedesetih godina, ovi mladići i djevojke bili su ponos svoga sela i svoga kraja. Nadaleko se prepričavalo , a naročito poslije subotnjeg pazarnog dana , kako su djevojke iz Stivora bile lijepo i uredno obučene, a momci sa kravatama i u odijelima. Malo je bilo stanovnika naše opštine koji se se znali i mogli ovako lijepo nositi i ponositi.

A sada pogledajte ovaj **legendarni bas na slici** , koji svojom veličinom dominira prostorom ! Dominirao je i svojom svirkom, a najviše i sviračima koji su ga držali kao djevojku u zagrljaju, ponosito svirali na njemu i pritom izvodili

bravure ritmičkim pokretima tijela, koje smo rado gledali. Puno godina uveseljavao je naše djedove i bake, majke i očeve, na kraju i nas, njihove potomke. Mislim da nijedna stvar u Stvoru nema ovakvu karizmu kao ovaj instrument i njegov vlasnik naš „Šandrić“. Malen rastom, ali velikog srca i duha, ostao nam je svima u sjećanju. Nije to samo sjećanje za neku sliku iz našeg sela, ili jedan isječak od zbivanja u njemu, to je zasigurno sjećanje za cijeli naš život. Siguran sam da u našem selu nema osobe koja ne zna ko je bio svirač „Šandrić“. Prije bih rekao da najmanje polovina sela ne zna njegovo pravo ime. Bilo je dovoljno reći Šandrić i sve se znalo. Odmah bi pomislili na čovjeka malog rasta, koji je svirao uz veliki instrument ali uz njega bio je najveći i najbogatiji duhom. Teško ga je opisati, On se može samo doživjeti.

Na ovoj slici je Giovanni Fussinatto- Šandrić, sa gitarom na koljenima, a iznad stoji sa njegovim bas-om Giovanni Rover i Giacinto Andreata. Slika je nastala na jednoj svadbi, (Palascosija ili Ilova ?) zato je i gitara zaključena vrpčama a svirači bijelim maramicama.

Sjećam se iz datuma da su naši svirači za Božićne praznike naveče obilazili kuće i zasvirali pred svakom po jednu melodiju, zašelim tako ukućanima sretne praznike. Mi djeca smo ih pratili kao uvijek, ali je Šandrić bio glavna meta posmatranja. Svi bi se tiskali oko njega da vidimo to čudo od tambure i njenog svirača. Vješto baratajući instrumentom, naginjući ga sa lijeva na desno, još vještije svirajući, mi bismo zadivljeno uskliknuli kad bi ga on za vrijeme svirke, zavrtio na donjem osloncu i podvrismo. Tad smo širili oči od čuda i radosti. On bi nastavio svirati i pjevati kao da se ništa nije ni dogodilo. Svoja sjećanja iz

djetinjstva svakako sam obogatio ovim čovjekom, ovim veseljakom , za koga ima mjesta u srcima svih Stivorana. Nas dječake bi zadirkivao naglim pokretom ruke prema našim stomacima, a mi bi otkočili ustranu, smijući se i pokušavajući ponovo da mu se približimo.

U svojoj kući Šandrić je imao nekoliko instrumenata, na kojima je rado svirao ali i podučavao mlađe. Pouzdano znam da je osim na basu, gitari ili primu, ponekad svirao i mandolinu. Bila mu je pod starost lakša od basa , te je često volio na njoj zasvirati. Zato ne čudi odluka njegove brojne djece, da uz njegovo tijelo pri sahrani bude ostavljena i njemu omiljena mandolina.

Danas, kada sam i ja u godinama , gledajući slike Stivorskih svirača i pjevača, sjetim se poznatih likova. Međutim, sva imena mi baš ne naviru u sjećanje. Bio bih zahvalan da mi čitaoci potvrde imena ovih nama divnih djevojaka i mladića, da ja slučajno nisam kod nekoga pogriješio. Osim nekolicine za koje sam siguran, želim pomoći vama, da je ovaj lijepi mladić sa gitarom, odmah iza basa, sa šop-frizuram i kravatom , Danilo Postai. (Iza njega stoji Jozefina-Pina Klaser). On je rano, kao mladić, otišao iz Stivora, početkom pedesetih godina, pa ga nove generacije nisu stigle upoznati. Povremeno bi dolazio obični roditelje, a životni vijek proveo je u Sarajevu, radeći kao poslovođa velikog građevinskog preduzeća. Ovu prvu sliku dobio sam od njega 1964-te godine u Sarajevu, gdje sam i ja tada boravio.

Tako mi sjećanja na Stivorsku prošlost naviru, a ako sam uspio u vama pobuditi nostalgiju za rodnim krajem, pozivam vas da mi pošaljete slike svirača našeg sela koje čuvate po kutijama. Svoje priloge šaljite e-poštom na adresu Circola Stivorana u Roncegno <stivorvalsugana@virgilio.it> ili albatonino@gmail.com sa naznakom „za Šandrićev bas“.

I na kraju želim reći da su svirači i pjevačice iz Stivora postali dio našeg kulturnog bića, naše kulturno naslijeđe. Naš ponos i naše sjećanje na nama najdraže rođake i rodice, stričeve ,ujake i poznanike nesmiju pasti u zaborav. Rado bih na ovoj stranici imao i neku bolju , jasniju sliku Giovania Fusinatta – Šandrića , ali na žalost nemam je. Nadam se da ću je uskoro uz vašu pomoć imati i moći staviti na ovu stranicu !

Bieno Septembar 2009.